

Miért drágám?

Tisztelt Uram!

Megkaptam levelét, melyben fiamról érdeklődik. és igencsak meglepődtem, vajon honnan tudta, hogy itt lakom? Évekkel ezelőtt költöztem ide, nemsokkal azután, hogy ez az egész elkezdődött. Itt nem tudják, hogy ki vagyok, nem mintha ez sokat segítene. Én ugyanis tőle félek. Amikor belenézek újságba, mindig elcsodálkozom. Elolvasom. amit írnak róla, és felmerül bennem a kérdés, tényleg ő lenne a fiam, tényleg ő csinálja mindezt?

Rendes kisfiú volt, ha leszámítjuk a dührohamait. meg azt, hogy képtelen volt igazat mondani. Magam se tudom, miért. Valamelyik nyáron kezdődött, július negyedike után, akkoriban tizenöt éves lehetett. Trudy macskánk eltűnt egész éjszakára és másnap se került elő. Estefelé átjött a mögöttünk lakó szomszéd, Mrs. Cooper, és azt mondta, Trudy délután bevánszorgott a kertjébe és kiszenvedett. Trudy össze volt kaszabolva. mondta, de ő felismerte. Mr. Cooper temette el a tetemét.

— Összekaszabolva? — mondtam. — Hogyan összekaszabolva?

Mr. Cooper látott két fiút. akik petárdát dugtak Trudy fülébe és a micsodájába. Megpróbálta megállítani őket, de elszaladtak.

— Ki lehetett. ki művelne ilyet, látta, hogy kik voltak?

A másik fiút nem ismerte, de az egyik erre szaladt. Mr. Cooper úgy véli, a maga fia volt.

Megráztam a fejem. Nem. ez képtelenség, ő nem tenne ilyet. szerte Trudyt, Trudy évek óta családtag volt, nem, nem lehetett a fiam.

Este mondtam neki. mi történt Trudyval, ő csodálkozva, döbbenben fogadta a híreket, és azt mondta. tűzzünk ki jutalmat. Legépelt valamit egy papírra és azt ígérte, kirakja az iskolában.

De még éjjel. amikor a szobájába indult, azt mondta, anyu. ne bánkódj emiatt, öreg volt már. macska években számolva 65 vagy 70 éves lehetett, elég sokat élt.

Délutánonként és szombaton a Hartey's áruház raktárában dolgozott. Egy barátnőm ajánlotta az állást. Betty Wilks, aki ott volt alkalmazásban, azt mondta. szól az érdekében. Este említettem neki, azt mondta, jó. úgyis nehéz munkát találni a fiataloknak.

Mikor megkapta az első fizetését. a kedvencét főztem vacsorára. és már minden az asztalon volt. amikor megérkezett. Megjött a ház ura, mondtam, és átkaroltam. Olyan büszke vagyok rád, megnyit kerestél drágám? Nyolcvan dollárt, mondta. Nem hittem a fülemnek. Ez csodálatos drágám, alig tudom elhinni. Éhen halok, mondta, együnk már. Boldog voltam. de nem értettem, hogy kereshetett többet, mint én.

Mosás közben megtaláltam a Hartley's csekkjét, 28 dollárról szólt. és ő 80-at mondott. Miért nem mondta meg az igazat? Nem értettem.

Mindig kérdeztem tőle, hol jártál az este, drágám? A klubban voltam, mondta ilyenkor. Aztán megtudtam, hogy az iskolai bálra ment, vagy egész este autózott valakivel. Arra gondoltam, mi értelme van ennek. miért nem mondja meg az igazat, miért kell hazudni az anyjának.

Emlékszem, egyszer iskolai kiránduláson vett részt. és megkérdeztem tőle, mit láttatok drágám? Vállat vont. aztán a talajviszonyokról kezdett beszélni. a vulkáni kőzetekről. hamuról, hogy megmutattak nekik egy egymillió évvel ezelőtt kiszáradt nagy tó helyét. mely ma már sivatag. A szemembe nézett és egyre csak mondta. Aztán másnap levelet kaptam az iskolából, a beleejegyzésemet kérték, hogy a fiam részt vehessen az iskolai kiránduláson.

Végzős volt már, amikor vett egy autót és alig járt haza. Izgultam az osztályzatai miatt, de ő csak nevetett. Kitűnő tanuló volt, ezt az egyet biztosan lehetett tudni róla. Aztán vett egy puskát és egy vadászkést. Utálok az ilyen dolgokat, és ezt meg is mondtam neki. Erre nevetett. mindig kinevette az embert. Azt mondta, a fegyvert és a kést a kocsi csomagtartójában fogja tartani, azt mondta, ott jó helyen lesznek.

Az egyik szombat este nem jött haza. Borzasztóan aggódtam miatta. Másnap reggel tíz körül megjött, és arra kért, készítsek reggelit, azt mondta. nagyon megéhezett a vadászaton, és bocsánatot kért, hogy kimaradt éjszakára, azt mondta, hosszú utat tettek meg, míg végre ideért. Furcsán hangzott. Ideges volt.

— Hova mentetek?

— Fel a Wenas-hoz. Volt néhány találatusunk.

— Kivel mentél drágám?

— Freddel.

— Freddel?

Csak bámult maga elé, és én nem szóltam többet.

Vasárnap belopóztam a szobájába és kivettem a kocsikulcsot. Előző nap megígérte, hogy este, a munkából hazajövet vásárol néhány dolgot reggelire, és azt gondoltam, hátha kint felejtette a kocsiban az ételeket. Láttam, hogy az új cipője kilógott az ágy alól, tiszta sár meg homok volt. Kinyitotta a szemét.

— Mi történt a cipőddel, drágám? Nézd csak, hogy néz ki.

— Kifogyott a benzin és gyalog kellett mennem a benzinkútig.

— Felült. — Mi közöd van hozzá?

— Az anyád vagyok.

Mialatt zuhanyozott, fogtam a kulcsokat és kimentem a kocsijához. Kinyitottam a csomagtartót. Nem találtam az ennivalót. Meglátam a puskát a pléden, meg a kést, ott volt még az egyik inge gombócba gyűrve, és amikor kiráztam az inget, láttam, hogy csurom vér. Nedves volt. Visszadobtam. Bezártam a csomagtartót, elindultam a házhoz, és észrevettem, hogy figyel az ablakból, aztán kinyitotta előttem az ajtót.

Elfelejtettem szólni, mondta, erősen vérzett az orrom, nem tudom, hogy ki lehet-e mosni azt az inget, inkább dobod ki. Mosolygott.

Néhány nappal később megkérdeztem hogy érzi magát a munkahelyén. Jól, mondta, felemelték a fizetését. De találkoztam az utcán Betty Wilks-szel, azt mondta, annyira sajnálják a Hartley's-nál, hogy felmondott, mert nagyon szerette ott mindenki, mondta Betty Wilks.

Két nap múlva nem tudtam elaludni, a plafont néztem az ágyból. Hallottam, ahogy megérkezik, leparkol a kocsijával, kinyitja a ház ajtaját, végigmegy a konyhán, a hallon és becsapja maga mögött a szobája ajtaját. Felkeltem. Az ajtaja alól kiszűrődött a fény. kopogtam, benyitottam és azt mondtam, nem kérsz egy csésze forró teát drágám, nem tudok elaludni. A szekrénye fölé görnyedt, belökött egy fiókot, felém fordult és azt üvöltötte, takarodj, takarodj innen, megőrjít, hogy állandóan kémkedsz utánam. üvöltötte. Visszamentem a szobámba és álomba sírtam magam. Aznap teljesen kiábrándultam belőle.

Másnap reggel felkelt és elment mielőtt találkozhattunk volna, de engem már nem érdekelt. Akkor elhatároztam, ha nem változtat

a modorán, úgy fogom kezelni, mint egy albérlőt, mert már torkig vagyok vele. Bocsnátot kellett volna kérnie. ha azt szeretne volna, hogy ne úgy éljünk egymás mellett, mint két idegen.

Mikor aznap este hazaértem. már megvacsorázott. — Hogy vagy? — mondta, és lesegítette rólam a kabátot. Milyen napod volt?

Azt mondtam, egész éjjel nem aludtam, drágám. Megfogadtam, hogy nem fogok erről beszélni, nem akarom. hogy lelkiismeretfurdalásod legyen, de nem vagyok hozzászokva, hogy a fiam így beszéljen velem.

Szeretnék mutatni valamit, mondta, és megmutatott egy dolgot, amit az állampolgári ismeretek órára írt. Azt hiszem, a kongresszus és a legfelsőbb bíróság viszonyáról szolt. (Ez a dolgozata díjat kapott az év végi ünnepségen.) Olvasni próbáltam, aztán úgy döntöttem, hogy kipakolok. Beszédem van veled drágám, nehéz egy gyereket felnevelni manapság, különösen nekünk, hogy nincs apa a háznál, nincs egy férfi, akihez szükség esetén fordulhatnánk. Már majdhogynem felnőtt vagy, de még mindig felelek érte, és úgy érzem, bizonyos tiszteletet és figyelmet érdemlek, én őszinte és igazságos próbálok lenni veled. De az igazat akarom hallani drágám, sose kértem ennél többet tőled, csak hogy mondj igazat. Drágám, mondtam, és levegőt vettem, tegyük fel, hogy van egy gyereked, aki, ha kérdezel tőle valamit. akármit. hogy hol járt, vagy hová készül, mivel tölti az idejét, akármit. soha, még csak véletlenül se mondja meg az igazat? Aki, ha megkérded tőle, esik-e az eső, azt válaszolja nem, kellemes az idő, süt a nap, közben röhög magában. azt hiszi túl öreg, túl hülye vagy ahhoz, hogy észrevedd a vizes ruháját. Minek hazudni, kérdezhetné, mit ér el ezzel, nem értem. Folyton ezt kérdezem magamtól, de nem tudom a választ. Miért drágám?

Nem mondott semmit, csak nézett, aztán mellém lépett és azt mondta, megmutatom neked. Térdelj le. azt mondtam térdelj le, és mindjárt megtudod miért.

Beszaladtam a szobámba és magamra zártam az ajtót. Azon az éjjelen ment el, elvitte a holmijait, amit akart, és elment. Akár hiszi, akár nem, azóta nem találkoztam vele. Láttam az iskolazáró ünnepségen, de akkor egy csomó ember volt ott. A közönség soraiban ültem, néztem ahogy átveszi a díjat a dolgozatért, meghallgattam a beszédet. amit mondott, és tapsoltam a többiekkel. Aztán hazamentem.

Azóta nem láttam. A tévében persze igen. meg láttam a fényképét az újságokban.

Megtudtam, hogy belépett a tengerészgyalogságához. aztán halottam valakitől, hogy leszerelt és főiskolára jár keleten. aztán hogy elvette azt a lányt. és politikával kezdett foglalkozni. Egyre többet szerepelt a neve az újságokban. Megszereztem a címét, havonta, két havonta írtam neki levelet. de sohasem jött válasz.

Kormányzónak jelöltette magát. megválasztották és híres lett. Ekkor kezdtem félni.

Rossz előérzeteim támadtak. szabályosan rettegtem. nem is írtam neki többet, és abban reménykedtem. hátha azt hiszi. hogy meghaltam. Ideköltöztem. Titkosítottam a telefonszámomat. A nevemet is meg kellett változtatnom. Akinek hatalma van, és meg akar találni valakit, az könnyen meg is találja.

Büszke lehetnék, mégis félek. A múlt héten láttam egy kocsit az utcán. egy férfi ült benne és engem figyelt. egyből hazajöttem és magamra zártam az ajtót. Néhány nappal ezelőtt az ágyban feküdtem, és a telefon egyfolytában csengett. Felvettem a kagylót. de nem szóltak bele.

Idős vagyok már. Én vagyok az anyja. Én lehetnék a legbüszkébb anya a világon, de én egyre csak félek.

Köszönöm. hogy írt. Azt akartam. hogy tudjon erről valaki. Nagyon szégyenlem.

Szeretném megtudni. honnan szerezte meg a nevemet és a címemet. Imádkoztam, hogy senki se tudja meg. De ön megtalált. Miért? Kérem. mondja meg, miért.

Üdvözlettel

Budapest

*Raymond Carver
Fordította: Hazai Attila*